

شناسه	مقررات-رویه های اجرایی	تاریخ تهیه گزارش	۱۴۰۴/۰۶/۱۲
عنوان موضوع	بررسی و تبادل نظر پیرامون منشور ملی شکوفایی تولید: اقدامات راهبردی - بسته جامع سیاستی و عملیاتی در حمایت تولید ملی (گام مشترک دولت و بخش خصوصی برای شکوفایی تولید با ابتکار استان سمنان) - تسویه ارزی ایمن و متنوع		
مرجع طرح موضوع	دبیرخانه شورای اتاق بازرگانی استان سمنان		
شرح موضوع	منشور ملی شکوفایی تولید برگرفته از مواد قانونی برنامه‌های توسعه‌ای کشور است و هدف آن ایجاد تحول در فضای کسب‌وکار، افزایش بهره‌وری و اصلاح محیط اقتصادی کشور می‌باشد. این منشور با توجه به فشارهای ناشی از تحریم، ضعف قوانین و ساختار اجرایی، و چالش‌های تأمین مالی شکل گرفته است و تلاش دارد با مدل‌های اجرایی و قابل اندازه‌گیری، بهبود ملموسی در تولید و صادرات ایجاد کند. این منشور بر ضرورت اصلاح هم‌زمان قوانین، نظام بانکی، گمرک و بهره‌وری تأکید دارد. بدون ایجاد ساختار اجرایی شفاف و انگیزه‌بخش، اهداف این منشور در حد شعار باقی می‌ماند. همکاری فعال دولت و بخش خصوصی، به‌کارگیری ابزارهای نوین مالی و تجاری، و تمرکز بر بخش‌های کلیدی تولید، مسیر اصلی برای موفقیت این منشور است. <u>سند اقدام - تسویه ارزی ایمن و متنوع</u> ۱- متن قانون و احکام مورد نظر • ماده ۳ قانون برنامه هفتم توسعه- دولت مکلف است برنامه تأمین مالی رشد اقتصادی ۸٪ را از مسیرهای متنوع (بانک، بازار سرمایه، صندوق توسعه، سرمایه‌گذاری خارجی و مولدسازی دارایی‌ها) اجرا کند و گزارش‌های منظم ارائه دهد. • ماده ۴- تکلیف دولت به تسهیل تجارت خارجی، کاهش موانع گمرکی و ارزی و مقابله با بیش‌اظهاری/کم‌اظهاری. • ماده ۱۱ (فصل پولی-ارزی) - دولت و بانک مرکزی موظف‌اند نظام ارزی را شفاف و یکپارچه کنند و ابزارهای لازم برای بازگشت ارز حاصل از صادرات و تأمین ارز واردات را طراحی و اجرا کنند. • ماده ۴۷ (فصل صنعت و معدن) - تأکید بر تأمین مواد اولیه و زنجیره‌های حیاتی تولید از طریق سیاست‌های حمایتی و ارزی. • ماده ۱۰۱ (فصل سیاست خارجی) - توسعه روابط اقتصادی و مالی با کشورهای همسایه و همسو برای دور زدن تحریم‌ها و ایجاد بسترهای همکاری منطقه‌ای. این مواد نشان می‌دهند که نظام ارزی باید چندمسیره، شفاف و سازگار با شرایط تحریمی طراحی شود. ۲- بیان مسئله • بخش عمده‌ای از واردات مواد اولیه و قطعات به دلیل تحریم‌های بانکی و محدودیت‌های انتقال پول، دچار مشکل است.		

- تأمین ارز از مسیر رسمی (بانک مرکزی و سامانه نیما) زمان‌بر و ناکافی است؛ بسیاری از سفارش‌ها معطل می‌ماند.
- تولیدکنندگان به ناچار از مسیرهای پرریسک غیررسمی استفاده می‌کنند که هزینه و ریسک را بالا می‌برد.
- نبود سازوکار چندگانه و ایمن برای تسویه ارزی موجب ایجاد رانت و انحصار در بازار ارز شده است.
- صادرات غیرنفتی، هرچند منبع اصلی ارز کشور است، اما فرآیند بازگشت ارز آن سخت‌گیرانه و نامتناسب با واقعیت تجارت است.

۳- پیشنهاد قابل ارائه

ضرورت و اهمیت

- تسویه ارزی متنوع به معنای تضمین جریان مداوم واردات مواد اولیه است.
- در شرایط جنگ اقتصادی، یک مسیر رسمی واحد برای تأمین ارز کافی نیست و باید مسیرهای متوازی و امن تعریف شود.
- تجربه کشورهای مثل روسیه و ونزوئلا نشان می‌دهد که تهاتر و تسویه چندجانبه راهکار عملی در دوران تحریم است.

اقدام پیشنهادی

- ایجاد «پنجره واحد تسویه ارزی» با ۴ مسیر قانونی و شفاف:
- تهاتر کالا-کالا / خدمات-کالا برای اقلام فهرست سبز (مثلاً صادرات مواد معدنی در مقابل واردات مواد اولیه).
- تسویه محلی/دوجانبه با ارزهای همسایگان (ریال عمان، لیر ترکیه، درهم امارات، روپیه هند).
- تسویه سه‌جانبه از طریق کشور ثالث (مانند چین یا قزاقستان) در قالب مبادلات چندجانبه.
- پیش‌پرداخت (Consignment) یا فروش امانی (Consignment) همراه با پوشش بیمه اعتبار صادراتی (Export Credit Insurance) و ضمانت صندوق حمایت از صادرات (Export Guarantee Fund).
- بانک مرکزی موظف به راه‌اندازی این پنجره واحد با همکاری سازمان توسعه تجارت و وزارت اقتصاد است.
- صادرات غیرنفتی برای تأمین ارز واردات مواد اولیه باید مشمول بازگشت غیرنقدی (واردات در مقابل صادرات) شود.

۴- متن مصوبه پیشنهادی

شورای گفت‌وگوی دولت و بخش خصوصی استان سمنان پیشنهاد می‌نماید: به استناد مواد (۳)، (۴)، (۱۱)، (۴۷) و (۱۰۱) قانون برنامه هفتم توسعه، دولت و بانک مرکزی ظرف ۶۰ روز «پنجره واحد تسویه ارزی» را با مشارکت فعال بخش خصوصی ایجاد کنند. این پنجره باید حداقل چهار مسیر (تهاتر کالا-کالا،

تسویه دوجانبه با ارز همسایگان، تسویه سه‌جانبه با کشور ثالث و پیش‌پرداخت یا فروش امانی) را پوشش دهد. همچنین فرآیند بازگشت ارز صادرات غیرنفتی به شکل واردات در مقابل صادرات تسهیل و در داشبورد شفافیت ارزی منعکس شود.»

۵- مسؤول اجرا

- بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران (متولی اصلی)
- وزارت امور اقتصادی و دارایی
- سازمان توسعه تجارت ایران
- اتاق‌های بازرگانی (به‌عنوان ناظر و مشارکت‌کننده)

۶- منابع مورد نیاز

- مالی- استفاده از خطوط اعتباری دوجانبه، ضمانت‌نامه‌های بانکی، صندوق ضمانت صادرات.
- فنی- سامانه دیجیتال پنجره واحد تسویه ارزی.
- حقوقی- توافق‌نامه‌های دو و چندجانبه پولی و تجاری با کشورهای همسایه و شرکای تجاری.

۷- ریسک‌ها و راهکارها

- ریسک- پولشویی یا مرادفات با اشخاص تحریمی
- راهکار- غربالگری یا «شناسایی، پالایش و تفکیک بر اساس معیارها» (Screening) و KYC سخت‌گیرانه «شناسایی دقیق و احراز هویت مشتری». (Know Your Customer)
- ریسک- فساد یا انحصار در تخصیص ارز
- راهکار- انتشار عمومی تخصیص‌ها در سامانه شفافیت ارزی.
- ریسک- بی‌اعتمادی صادرکنندگان به بازگشت ارز
- راهکار- پذیرش واردات در مقابل صادرات به‌عنوان روش بازگشت ارز.

۸- پیوست قانونی (ارجاع)

- ماده ۳- تأمین مالی رشد اقتصادی.
- ماده ۴- تسهیل تجارت و مقابله با بیش‌اظهاری/کم‌اظهاری.
- ماده ۱۱- شفاف‌سازی نظام ارزی و بازگشت ارز صادراتی.
- ماده ۴۷- تأمین مواد اولیه و زنجیره‌های حیاتی تولید.

• ماده ۱۰۱- توسعه روابط اقتصادی با کشورهای همسایه و همسو.	
مشکلات و ایرادات هر سند در شرح موضوع ذکر شده است.	ایرادات و مشکلات مطروحه
براساس صورتجلسه پیوست	جمع‌بندی جلسه کارگروه تخصصی (کارشناسی)
به استناد مواد (۳)، (۴)، (۱۱)، (۴۷) و (۱۰۱) قانون برنامه هفتم توسعه، دولت و بانک مرکزی ظرف ۶۰ روز «پنجره واحد تسویه ارزی» را با مشارکت فعال بخش خصوصی ایجاد کنند. این پنجره باید حداقل چهار مسیر (تهاتر کالا-کالا، تسویه دوجانبه با ارز همسایگان، تسویه سه‌جانبه با کشور ثالث و پیش‌پرداخت یا فروش امانی) را پوشش دهد. همچنین فرآیند بازگشت ارز صادرات غیرنفتی به شکل واردات در مقابل صادرات تسهیل و در داشبورد شفافیت ارزی منعکس شود.»	پیشنهادهات
قانون برنامه هفتم توسعه(مواد قانونی در پیشنهادهات ذکر شده است).	فهرست مستندات و مدارک پشتوانه